

ሕገ ወጥ እቃዎችን በሚያንገዙ የማንንዣ
ባለቤቶች ላይ ስለሚወሰድ አስተዳደራዊ እርምጃ

የወጣ መመሪያ ቁጥር 50/2003

የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን

ኅዳር 2003 ዓ.ም.

አዲስ አበባ

**ሕገ ወጥ እቃዎችን በሚያጓጉዙ የማጓጓዣ ባለቤቶች ላይ ስለሚወሰድ
አስተዳደራዊ እርምጃ የወጣ መመሪያ ቁጥር 50/2003**

ወደ አገር የሚገቡ ወይም ከአገር የሚወጡ የተከለከሉ ወይም ገደብ የተደረገባቸው ወይም የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ያልተፈጸመባቸውን ሕገ ወጥ እቃዎች በሚያጓጉዙ የማጓጓዣ ባለቤቶች ላይ በጉምሩክ አዋጅ ድንጋጌ መሠረት ሊወሰድ የሚገባውን አስተዳደራዊ እርምጃ በግልጽ መደንገግ በማስፈለጉ፤

የማጓጓዣ ባለቤቶች በንብረታቸው አማካኝነት የጉምሩክ ወንጀሎች እንዳይፈጸሙ የመከላከል ተግባራቸውን በተገቢው እንዲወጡ ማድረግ በማስፈለጉ እና ለሚፈጸሙ ሕገ ወጥ ድርጊቶች ተጠያቂ እንዲሆኑ በማድረግ በንብረታቸው ላይ ተገቢውን ክትትል እና ቁጥጥር ማድረግ የሚያስችል ወጥነት ያለው መስፈርት ማውጣት እና ለጉዳዮች በአፋጣኝ እልባት መስጠት ገንቢ ሆኖ በመገኘቱ፤

የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን በአዋጅ ቁጥር 622/2001 አንቀጽ 109/2/ በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ይህን መመሪያ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌ

1. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “ሕገ ወጥ እቃዎችን በሚያጓጉዙ የማጓጓዣ ባለቤቶች ላይ ስለሚወሰድ አስተዳደራዊ እርምጃ የወጣ መመሪያ ቁጥር 50/2003 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

አገገባቸው ሌላ ትርጉም ካላሰጣቸው በስተቀር ለዚህ መመሪያ አፈፃፀም የሚከተሉት ቃላት እና ሀረጎች ከዚህ በታች የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ።

- 1) “ሕገ ወጥ እቃ” ማለት የጉምሩክ አዋጅን ወይም ጉምሩክ የሚያስፈጽማቸውን ሌሎች ሕጎች በመተላለፍ ወደ አገር የገባ ወይም ከአገር የሚወጣ የሚያዘ የተከለከለ፣ ገደብ የተደረገበት ወይም የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ያልተፈጸመበት እቃ ነው።

- 2) “ባለቤት” ማለት በሕግ መሠረት ማንንኛውን የመሸጥ የመለወጥ ወይም በማንንኛው የባለቤትነት መብት ያለው ሰው ሲሆን የጋራ ባለቤትነትንም ይጨምራል።
- 3) “የመንግስት መ/ቤት” ማለት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል በመንግስት በጀት የሚተዳደር የፌደራል ወይም የክልል መንግሥት መሥሪያ ቤት ሲሆን የመንግስት የልማት ድርጅትን አይጨምርም።
- 4) “አዋጅ” ማለት የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 622/2001 ነው።
- 5) “ባለሥልጣን” ማለት የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ነው።
- 6) ሌሎች ቃላትና ሐረጎች በጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 622/01 የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ።

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ መመሪያ ሕገ ወጥ እቃ በማንንኛው ላይ ተጭኖ በተገኘ እና በወንጀሉ ተሳትፎ በሌላቸው የማንንኛ ባለቤቶች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

የወንጀል ተሳትፎን የማጣራት እና የመወሰን ኃላፊነት

4. የምርመራ ቡድን የማጣራት ኃላፊነት

1. የማንንኛው ባለቤት በወንጀሉ ተሳትፎ እንደሌለው በራሱ የማረጋገጥ ኃላፊነቱ እንደተጠበቀ ሆኖ የምርመራ ቡድኑ ሕገ ወጥ እቃ በማንንኛ የተጠረጠሩና የተያዙ ማንንኛዎችን ጉዳይ ማጣራት አለበት። በማጣራት ሂደቱም የማንንኛው ባለቤት የወንጀል ተሳትፎ እንደሌለው ካረጋገጠ ጉዳዩ በዚህ መመሪያ የሚታይ መሆኑን የመወሰን ኃላፊነት አለበት። በዋናነት፡-

ሀ/ አንንገፍ ወይም አሽከርካሪው የማንንኛው ባለቤት ያለመሆኑን፤

ለ/ የማንንኛው ባለቤት በማንንኛው ውስጥ ያልነበረ መሆኑን፤

ሐ/ ባለቤቱ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በተፈፀመው ወንጀል ተሳታፊ ወይም የወንጀሉ ፍሬ ተጠቃሚ ያለመሆኑን፤

መ/ ማንንዳው የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት የተፈፀመበት ወይም በቀረጥ ነፃ ያልገባ መሆኑን እና/ወይም

ሠ/ በሕግ ሥልጣን ከተሰጠው አካል ፈቃድ ውጪ በማንንዳው ላይ ለአቃ መደብጭ ወይም ማስቀመጫ ወይም ሻግ ያልተዘጋጀለት ወይም ያልተሰራለት መሆኑን ማረጋገጥ አለበት።

2. የምርመራ ቡድኑ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ 4/1/ ከተዘረዘሩት ሁኔታዎች ውስጥ አንዱ እንኳን መኖሩን እንዳረጋገጠ ባለቤቱ በወንጀሉ ተሳትፎ አለው በማለት የምርመራ መዝገቡን በማደራጀት ለዐቃቤ ሕግ ያስተላልፋል፤ ማንንዳውም በኤግዚቪትነት እንዲያዝ ያደርጋል።

5. ማንንዳ የመልቀቅ ውሳኔ

1. ቡድኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4/1/ የተገለፁት ሁኔታዎች አንዳቸውም ያለመኖራቸውን ካረጋገጠ የማንንዳው ባለቤት በኃላፊነት የሚቀጣውን የገንዘብ መጠን በዚህ መመሪያ በአንቀጽ 6 ወይም 7 መሠረት በመወሰን ሰነዱን ከአምስት ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ለጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አፈፃፀም የሥራ ሂደት ያስተላልፋል።

2. የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት አፈፃፀም የሥራ ሂደት በምርመራ ቡድኑ ውጣኔ መሠረት የትጣት ገንዘቡ መክፈሉን በማረጋገጥና የተከፈለበትን ሰነድ ቀሪ በመያዝ ማንንዳው ለባለቤቱ እንዲለቀቅ ያደርጋል፤ ይህንንም ለምርመራ ቡድኑ ሪፖርት ያደርጋል።

3. የምርመራ ቡድኑ በዚህ መመሪያ መሠረት የተስተናገዱ እና ውጣኔ ያገኙ ጉዳዮችን በተመለከተ መዝገብ ያደራጃል፤ በየወሩ ለኢንተለጀንስ ምርመራና ሥጋት ሥራ አመራር የሥራ ሂደት እና ለዐቃቤ ሕግ ዳይሬክቶሬት ሪፖርት ይልካል።

ክፍል 3

የገንዘብ ቅጣት አወሳሰንና መጠን

6. የገንዘብ ቅጣት እና አወሳሰኑ

1. የዚህ መመሪያ አንቀጽ 7 እንደተጠበቀ ሆኖ በተያዘው ሕገ ወጥ እቃ ላይ የሚከፈለው ቀረጥና ታክስ፤

ሀ/ እስከ ብር 50,000 (ሃምሳ ሺ) የሆነ እንደሆነ ቅጣት ብር 10,000 /ብር አስር ሺ/

ለ/ ከብር 50,001 (ሃምሳ ሺ አንድ) እስከ 100,000 (አንድ መቶ ሺ) የሆነ እንደሆነ ቅጣት ብር 20,000 /ብር ሃያ ሺ/

ሐ/ ከብር 100,001 (አንድ መቶ ሺ አንድ ብር) እስከ 150,000 (አንድ መቶ ሃምሳ ሺ ብር) የሆነ እንደሆነ ቅጣት ብር 30,000 /ብር ሰላሳ ሺ/

መ/ ከብር 150,001 /አንድ መቶ ሃምሳ ሺ አንድ ብር/ እስከ 200,000 /ሁለት መቶ ሺ ብር/ የሆነ እንደሆነ ቅጣት ብር 40,000 /ብር አርባ ሺ/

ሠ/ ከብር 200,000/ሁለት መቶ ሺ ብር/ በላይ የሆነ እንደሆነ ብር 50,000 /ሃምሳ ሺ ብር/ እንዲከፍል ተደርጎ ማንኛው ሰባሰቡቱ ይመለሳል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6.1 የተደነገገው ቢኖርም የተያዘው እቃ የተከሰሰ ከሆነ የዚህ መመሪያ አንቀጽ 7 እንደተጠበቀ ሆኖ ብር 50,000 በቁርጥ ተቀጥቶ ማንኛው ይለቀቃል።

7. እንስሳት፣ አስተኛ ማንኛዎች እና የሕዝብ ማመላለሻዎች

1. በዚህ መመሪያ አንቀጽ 6 የተደነገገው ቢኖርም የተያዘው እቃ የተጫነው፡-

ሀ/ በአሁያ ከሆነ በአንድ እንስሳ ብር 500 /አምስት መቶ ብር/

ለ/ በበቅሎ እና በፈረስ ከሆነ በአንድ እንስሳ ብር 750 /ሰባት መቶ ሃምሳ/

ሐ/ በግመል እና በሌሎች እንስሳት ከሆነ በአንድ እንስሳ ብር 1,000 /አንድ ሺ/

መ/ ባለ ሁለት ጉማ ሞተር ያለው ተሽከርካሪ ከሆነ ብር 3,000 /ሦስት ሺ/

ሠ/ ባለ ሦስት ጉማ ሞተር ያለው ተሽከርካሪ ከሆነ ብር 5,000 /አምስት ሺ/

2. ከ30 ሰው በላይ የሚያንጉዝ የሕዝብ ማመላለሻ ትራንስፖርት ተሽከርካሪ ከሆነ ብር 30,000፣ /ብር ሰላሳ ሺ/ በቁርጥ ተቀጥቶ ማንገጥ ይለቀቃል።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 7.1 ወይም 7.2 የተጠቀሱት ቅጣቶች ተፈጻሚ የሚሆኑት በአንቀጽ 6.1 ወይም 6.2 የሚጣለው ቅጣት የበለጠ የሚያስቀጣ እንደሆነ ነው።
4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 7.1 የተመለከተው የቅጣት መነሻና ጣራ ተፈጻሚ ለማድረግ መሠረት የሚደረገው የሕገ መጠን ዕቃ ቀረጥና ታክስ ወይም መጠነ-ን ከግምት ውስጥ በማስገባት ሲሆን በማናቸውም ሁኔታ መቀጫው ማንገጥ ያወጣል ተብሎ ከሚገመተው ዋጋ ግን የበለጠ አይሆንም።

8. ልዩ ሁኔታዎች

1. ሕገ ወጥ እቃ ሲያንገዝ የተያዘው ማንገጥ የመንግስት መሥሪያ ቤት ማንገጥ በሚሆንበት ጊዜ የማንገጥ ኃላፊ በነበረው ሰው ላይ በመስሪያ ቤቱ አስተዳደራዊ ቅጣት መወሰዱ ወይም ማንገጥ ተሰርቆ መሆኑ ሲረጋገጥ እና ይህንን መስሪያ ቤቱ ለባለሥልጣኑ ሲያሳውቅ ማንገጥ ይለቀቃል።
2. ከ30 ሰው በላይ የሚያንጉዙ የሕዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪዎች የተገኙት የግል መገልገያ እቃ ለሆነው እና በማንገጥ በግልጽ ለተቀመጠ እቃ በዚህ መመሪያ የተመለከተው ቅጣት በማንገጥ ባለቤት ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 8.2 የተደነገገው ቢኖርም በማንገጥ ኪስ ወይም በድብቅ ቦታ ወይም የንግድ መጠን ያለውና በግልፅ ተቀምጦ የሚታይ ሕገ ወጥ እቃ በሚገኝበት ጊዜ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 6 ወይም 7 የተጠቀሰው ቅጣት በማንገጥ ባለቤት ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

9. ከወንጀል ነፃ መሰናበት

ህገወጥ ዕቃ ጭና የሚያዝ የማንገጥ ባለቤት በወንጀል ተሳትፎ አለው በሚል በፍ/ቤት ክስ ቀርቦበት በፍ/ቤት ውሳኔ በነፃ ሲሰናበት ወይም ጥፋተኛ ተብሎ ቅጣቱ በገደብ ቢነሳና ማንገጥ ሳይወረስ ከቀረ ወይም በዚህ መመሪያ ከሚጣለው የገንዘብ ቅጣት ባነስ ከተቀጣ የማንገጥ ባለቤቱ በዚህ መመሪያ መሠረት መክፈል የሚገባውን የቅጣት ገንዘብ ባልተክፈለው መጠን ያህል እንዲከፍል ተደርጎ ማንገጥ ይለቀቅለቃል።

5

10. ተደጋጋሚ ጥፋቶች

በዚህ መመሪያ መሠረት ተቀጥቶ ማንንም የተለቀቀለት የማንንም ባለቤት በድጋሚ ሕገ ወጥ እቃ በማንንም ተጭኖ ሲገኝ የአንቀጽ 5 ድንጋጌ አፈፃፀም እንደተጠበቀ ሆኖ፡-

- ሀ/ ለሁለተኛ ጊዜ ከሆነ መቀጫው በሁለት ተባዝቶ እንዲከፍል ይደረጋል፤
- ለ/ ለሶስተኛ ጊዜ ከሆነ መቀጫው በሶስት ተባዝቶ እንዲከፍል ይደረጋል፤
- ሐ/ የገንዘብ ቅጣቱ የሚባዛው በመጨረሻ በሚጣለው የገንዘብ ቅጣት መጠን ነው።
- መ/ ለአራተኛ ጊዜ በሆነ ጊዜ የምርመራ መዝገብ ተጣርቶ ለዐቃቤ ሕግ ይላካል።

11. ቅሬታ የማቅረብ መብት

የማንንም ባለቤት በዚህ መመሪያ መሠረት በተወሰነበት ቅጣት አግባብነት ላይ ቅሬታ ካለው ለባለሥልጣኑ የጉምሩክ ጉዳዮች ቅሬታ ሰሚ ቡድን ማቅረብ ይችላል።

12. ቅጣትን ስለማስፈፀም

1. በዚህ መመሪያ መሠረት የሚጣለውን የገንዘብ ቅጣት የማንንም ባለቤቱ ማስጠንቀቂያ ደርሶት ባልከፈለ ጊዜ የተያዘው ማንንም በጉምሩክ አዋጅ አንቀጽ 31 መሠረት እንዲወገድ ይደረጋል።
2. የማስጠንቀቂያው ይዘት የማንንም ባለቤት እንዲከፍል የተወሰነበትን የገንዘብ ቅጣት መጠን የሚገልጽና፣ እስከመቼ ቅጣቱ ካልተከፈለ ማንንም እንደሚሸጥ የሚገልጽ ሲሆን የማስጠንቀቂያ አሰጣጡ ሕግ በሚፈቅደው አግባብ ሆኖ ለባለንብረቱ በግንባር እንዲሰጠው ወይም በአድራሻው እንዲደርሰው በማድረግ ወይም በጣቢያው ወይም በቅ/ጽ/ቤቱ መደበኛ የማስታወቂያ ሰሌዳ እንዲለጠፍ በማድረግ እንደነገሩ ሁኔታ ሊፈፀም ይችላል።

13. ሪፖርት ስለማቅረብ

የምርመራ ቡድን በዚህ መመሪያ መሠረት የተስተናገዱና ውጤት ያገኙ ጉዳዮችን መመዝገቢያ መዝገብ ያደራጃል፤ በየወሩ ለኢንተለጅንስ ምርመራና ሥጋት ሥራ አመራር ሥራ ሃይት ወይም ለሚመለከተው ሌላ የሥራ ክፍል እና ለዐቃቤ ሕግ ዳይሬክቶሬት ሪፖርት ይልካል።

14. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ መመሪያ በሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት ተጀምረው ውሳኔ ያላገኙ በአንጥልጥል የሚገኙ ጉዳዮች በዚህ መመሪያ መሰረት ሊስናገዱ ይችላሉ።

15. የተሻረ ሕግ

ሕገ ወጥ እቃዎችን በሚያንገዙ የማንንዣ ባለቤቶች ላይ ስለሚወሰድ አስተዳደራዊ እርምጃ ወጥቶ የነበረው የአፈፃፀም መመሪያ ቁጥር 13/2001 በዚህ መመሪያ ተሽሯል።

16. መመሪያው ተፈፃሚ የሚሆንበት ጊዜ

ይህ መመሪያ በባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር ተፈርሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ ተፈፃሚ ይሆናል።

አዲስ አበባ ቀን 2003 ዓ.ም.

መላኩ ፈንታ

የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን

ዋና ዳይሬክተር